

Україна
Донецький окружний адміністративний суд
У Х В А Л А
про поновлення строку звернення до суду

13 червня 2022 року

Справа №200/1014/22

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:
головуючого судді Кравченко Т.О.,

розглянув в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні) адміністративну справу за позовом Конарева Володимира Миколайовича до Управління соціального захисту населення Волноваської районної державної адміністрації про визнання дій протиправними та зобов'язання нарахувати і виплатити недоплачену частину щорічної разової грошової допомоги, що передбачена Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»,

встановив:

18 січня 2022 року до Донецького окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов Конарева Володимира Миколайовича (далі – позивач) до Управління соціального захисту населення Волноваської районної державної адміністрації (далі – відповідач, Управління), в якому позивач просив:

- визнати протиправними дії Управління щодо нарахування та виплати Конареву В.М. щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2020-2021 роки у розмірі меншому, ніж передбачено ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

- зобов'язати Управління здійснити Конареву В.М. перерахунок щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2020-2021 роки з урахуванням розміру зазначеної соціальної виплати, визначеного ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та здійснити їх виплату в сумі 14 154,00 грн.

За результатами автоматизованого розподілу судової справи між суддями Донецького окружного адміністративного суду справа № 200/1014/22 передана на розгляд судді Хохленкова О.В.

19 січня 2022 року суддя Донецького окружного адміністративного суду Хохленков О.В. постановив ухвалу про прийняття позовної заяви та відкриття провадження в адміністративній справі; вирішив розглядати справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (в письмовому провадженні); встановив строк для подання відзиву на позовну заяву; витребував у відповідача докази.

Про відкриття провадження у справі сторони повідомлені в порядку, визначеному

Кодексом адміністративного судочинства України (далі – КАС).

10 червня 2022 року у зв'язку з відрахуванням судді Хохленкова О.В. зі штату Донецького окружного адміністративного суду проведений повторний автоматизований розподіл судової справи між судьями, за результатами якої справа № 200/1014/22 передана на розгляд судді Кравченко Т.О.

13 червня 2022 року суддя Кравченко Т.О. постановила ухвалу про прийняття справи до свого провадження.

Відповідно до ч. 1 ст. 262 КАС розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження здійснюється судом за правилами, встановленими цим Кодексом для розгляду справи за правилами загального позовного провадження, з особливостями, визначеними у цій главі.

Розгляд справи по суті за правилами спрощеного позовного провадження у випадках, визначених ст. 263 цього Кодексу, розпочинається через п'ятнадцять днів з дня відкриття провадження у справі (ч. 2 ст. 262 КАС).

Позивач звернувся до суду з заявою про поновлення строку звернення до суду, обґрунтованою тим, що своєчасному зверненню до суду з цим позовом в частині позовних вимог, які стосуються виплати щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік, завадили карантинні обмеження, запроваджені Кабінетом Міністрів України.

Розглядаючи заяву позивача по суті, суд виходить з такого.

Згідно з ч. 1 ст. 122 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС) позов може бути подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого цим Кодексом або іншими законами.

Абз. 1 ч. 2 ст. 122 КАС встановлено, що для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється шестимісячний строк, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Верховний Суд у постанові від 18 листопада 2020 року у справі № 380/5202/20 зазначив наступне:

«16. У Конституції України закріплено, що людина визнається найвищою соціальною цінністю в Україні, яка є соціальною і правовою державою, в якій визнається і дію принцип верховенства права (статті 1, 3 та 8).

Основний Закон також встановлює, що громадяни України мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх, зокрема, у старості та в інших випадках, передбачених законом; це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків фізичних та юридичних осіб, бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом (стаття 46).

Право на соціальний захист відноситься до основоположних прав і свобод, які гарантуються державною і, за жодних умов, не можуть бути скасовані, а їх обмеження не допускається, крім випадків, передбачених Конституцією України (статті 22 та 64).

Застосовуючи строки у зазначеній сфері, потрібно розрізняти право особи на соціальний захист та право особи на судовий захист. Право на соціальний захист особи реалізується відповідним суб'єктом владних повноважень, як правило, органом пенсійного фонду за зверненням такої особи з проханням надати певний статус та здійснити відповідні виплати. У випадку якщо особа вважає, що існує спір у публічно-правовій сфері стосовно реалізації її права на соціальний захист, зумовлений протиправними рішеннями, діями або бездіяльністю суб'єкта владних повноважень, така особа може звернутися до адміністративного суду з позовом, що буде уже способом реалізації права на судовий захист. Згідно з Конституцією України право особи на соціальний захист гарантується, в першу чергу, статтею 46, а право на судовий захист, зокрема, - статтями 55 та 124.

Строки у сфері соціального захисту застосовує відповідний суб'єкт владних повноважень або суд, у випадку, визнання рішення, дії чи бездіяльності відповідного суб'єкта протиправними та задоволення позову особи. У свою чергу, строк на звернення до суду застосовується виключно судом, як правило, на етапі прийняття рішення про відкриття провадження в адміністративній справі. Строк звернення до суду стосується виключно питання прийняття до розгляду або відмови у розгляді позовних вимог по суті, але не застосовується для прийняття рішення про задоволення чи не задоволення таких вимог, а також періоду протягом якого такі вимоги підлягають задоволенню.

Суд також виходить з того, що у триваючих правовідносинах суб'єкт владних повноважень протягом певного проміжку часу ухиляється від виконання своїх зобов'язань (триваюча протиправна бездіяльність) або допускає протиправну поведінку (триваюча протиправна діяльність) по відношенню до фізичної або юридичної особи. Прикладом таких правовідносин є правовідносини, що виникають у сфері реалізації прав громадян на соціальних захист (пенсійне забезпечення, виплата заробітної плати тощо).

Важливо, що предметом позову в категорії справ стосовно соціального захисту є дії чи бездіяльність суб'єкта владних повноважень, пов'язані з соціальними виплатами, які можуть бути регулярними, періодичними, одноразовими, обмеженими в часі платежами, а тому строк на соціальний захист та строки звернення до суду залежать також від виду відповідного платежу як форми соціального захисту з боку держави.

Відлік строків для звернення з метою реалізації права на соціальний захист розпочинається з моменту отримання відповідним суб'єктом владних повноважень заяви особи, до якого додано пакет необхідних документів. У свою чергу, відлік строків для звернення до суду (у випадку незгоди особи з відповідним рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень за результатами розгляду зазначеної заяви) розпочинається з моменту, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про таке порушення своїх прав, якщо інше прямо не передбачено законом.

17. Аналогічна правова позиція викладена у постанові Великої Палати Верховного Суду від 06 лютого 2019 року у справі № 522/2738/17, у постановах Верховного Суду від 24 квітня 2018 року у справі № 646/6250/17, від 30 жовтня 2018 року у справі № 493/1867/17, від 22 січня 2019 року у справі № 201/9987/17(2-а/201/304/2017)».

Як вбачається зі змісту позовної заяви, позивач оспорує дії (бездіяльність) відповідача щодо невиклати йому щорічної разової грошової допомоги до 5 травня у розмірі, передбаченому ст. 12 Закону України від 22 жовтня 1993 року № 3551-ХІІ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі – Закон № 3551) в редакції Закону України від 25 грудня 1998 року № 367-ХІV «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», за 2020-2021 роки.

Верховний Суд в постанові від 10 травня 2018 року у справі № 389/1042/17 (2-а/389/47/17) навів такі висновки:

«23. Крім того, відповідно до положень статті 17-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» особи, які не отримали разової грошової допомоги до 5 травня, мають право звернутися за нею та отримати її до 30 вересня відповідного року, в якому здійснюється виплата допомоги.

24. Отже, підлягають відхиленню посилання позивача на те, що фактично про рішення суб'єкта владних повноважень про відмову в проведенні перерахунку виплачених йому суми стало відомо 26 квітня 2017 року з листа відповідача, оскільки отримавши у квітні 2016 року разову грошову допомогу до 5 травня за 2016 рік у сумі 920 грн., позивач міг дізнатися про порушення своїх прав. Крім того, 30 вересня 2016 року - встановлений законом кінцевий строк, до якого могла бути здійснена виплата вказаної допомоги і до якого позивач міг очікувати на отримання більшої суми, ніж була йому нарахована, а тому перебіг строку звернення позивача до суду з даним позовом слід обраховувати з 30 вересня 2016 року.

25. На підставі викладеного, колегія суддів зазначає, що перебіг строку звернення

позивача до суду з даним позовом слід обраховувати з 30 вересня 2016 року, позивач із даним позовом звернувся у травні 2017 року, тобто з пропуском встановленого строку звернення до суду, не довівши поважності причин пропуску цього строку.

26. Аналогічна позиція щодо пропуску строку звернення до суду з адміністративними позовами у справах цієї категорії висловлена Верховним Судом, зокрема, у постановках від 06 лютого 2018 року у справі № 607/7919/17 (К/9901/1172/17) та від 07 березня 2018 року у справі № 664/51/17 (К/9901/30405/18)».

На підставі наданих сторонами письмових доказів суд встановив таке.

Конареv В.М. є ветераном війни – учасником бойових дій і має право на пільги, встановлені законодавством України для ветеранів війни – учасників бойових дій, що підтверджено посвідченням серії МВ № 039282, виданим Головним управлінням Національної поліції в Донецькій області 22 червня 2016 року.

Позивач був включений до списків учасників бойових дій для виплати щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2020 та за 2021 роки, поданих Волноваським відділом поліції Головного управління Національної поліції в Донецькій області (листи від 23 березня 2020 року № 64/501/01-2020дск та від 27 квітня 2021 року № 52/501/01-2021дск).

Разова грошова допомога до 5 травня за 2020 рік в сумі 1 390,00 грн виплачена позивачу в квітні 2020 року, за 2021 рік в сумі 1 491,00 грн – в квітні 2021 року, про що свідчать списки осіб на зарахування одноразової грошової допомоги до 5 травня за 2020-2021 роки та виписка Державної казначейської служби України за 29 квітня 2021 року.

У відповідь на звернення позивача листом від 17 грудня 2021 року № 09-05/9746 Управління відмовило у проведенні перерахунку допомоги за 2020-2021 роки.

Не погодившись з такими діями (бездіяльністю) відповідача, а також з виплатою разової грошової допомоги до 5 травня у розмірі меншому, ніж передбачено ч. 5 ст. 12 Закону № 3551 у редакції Закону № 367, позивач звернувся до суду з цим позовом.

На час розгляду справи докази виплати Конареву В.М. недоотриманих сум грошової допомоги до 5 травня за 2020-2021 роки суду не надані.

Суд зазначає, що спірна виплата є регулярною та виплачується один раз на рік, тому про порушення своїх прав позивач повинен був дізнатися в квітні 2020 року та в квітні 2021 року, коли проводилась виплата допомоги.

На спірні правовідносини поширюється шестимісячний строк для звернення до суду, що узгоджується з висновком Верховного Суду, викладеним у постанові від 18 листопада 2020 року у справі № 380/5202/20.

Цей строк має обчислюватися з 30 вересня відповідного року, що узгоджується з висновком Верховного Суду, наведеним у постановках від 10 травня 2018 року у справі № 389/1042/17(2-а/389/47/17), від 14 серпня 2018 року у справі № 473/2190/17, від 22 серпня 2018 року у справі № 587/2475/16-а.

Згідно з ч. 1 ст. 120 КАС перебіг процесуального строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок.

Відповідно до ч. ч. 3-4 ст. 120 КАС строк, що визначається місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця цього строку. Якщо закінчення строку, що визначається місяцями, припадає на такий місяць, що відповідного числа не має, то строк закінчується в останній день цього місяця.

Згідно з ч. 6 ст. 120 КАС якщо закінчення строку припадає на вихідний, святковий чи інший неробочий день, останнім днем строку є перший після нього робочий день.

Перебіг строку звернення до суду в частині позовних вимог щодо щорічної разової допомоги до 5 травня за 2020 рік розпочався з 01 жовтня 2020 року і сплинув 01 квітня 2021 року.

Позивач звернувся до суду з цим позовом 30 грудня 2021 року.

Таким чином, в частині позовних вимог, які стосуються виплати щорічної грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік, позивач звернувся до суду з пропуском строку,

визначеного абз. 1 ч. 2 ст. 122 КАС. Позовні вимоги в частині, яка стосується виплати щорічної грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік, заявлені з дотриманням шестимісячного строку звернення до суду.

Вирішуючи питання щодо можливості поновлення позивачу строку звернення до адміністративного суду, суд виходить з того, що сам по собі цей інститут має на меті полегшення надання учасниками процесу доказів, підвищує їх достовірність, а також забезпечує правову визначеність учасників спірних правовідносин. Обмеження строку реалізації права на судовий захист покликане передусім дисциплінувати учасників адміністративних правовідносин.

Поряд із цим, право особи на судовий захист гарантується ст. 55 Конституції України та ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а тому має пріоритетне значення під час здійснення правосуддя, зокрема, при вирішенні судом питання щодо надання можливості його реалізації особою, якій воно надано.

Згідно з практикою Європейського суду з прав людини, зокрема з п. п. 22-23 рішення від 28 березня 2006 року у справі «Мельник проти України» право на суд, одним з аспектів якого є право доступу до суду, не є абсолютним, воно може бути обмеженим, особливо щодо умов прийнятності скарги; однак право доступу до суду не може бути обмежено таким чином або у такій мірі, що буде порушена сама його сутність; ці обмеження повинні мати законну мету та бути пропорційними між використаними засобами та досягнутими цілями. Правила регулювання строків подання скарги, безумовно, мають на меті забезпечення відправлення правосуддя і дотримання принципу юридичної визначеності. Зацікавлені особи повинні розраховувати на те, що ці правила будуть застосовані. У той же час такі правила в цілому або їх застосування не повинні перешкоджати сторонам використовувати доступні засоби захисту.

В п. 30 рішення від 25 жовтня 2007 року у справі «Балацький проти України» йдеться, що неможливо припустити, щоб п. 1 ст. 6 Конвенції детально описував процесуальні гарантії, які надаються сторонам у спорі, а саме: справедливий, публічний і швидкий розгляд, - і водночас не гарантував сторонам, що спір щодо їх прав та обов'язків буде остаточно вирішено.

Наслідки пропусчення строків звернення до адміністративного суду визначає ст. 123 КАС.

Поновлення процесуальних строків регламентує ст. 121 КАС.

Так, згідно з ч. 1 ст. 121 КАС суд за заявою учасника справи поновлює пропущений процесуальний строк, встановлений законом, якщо визнає причини його пропуску поважними, крім випадків, коли цим Кодексом встановлено неможливість такого поновлення.

Суд враховує, карантинні обмеження, запроваджені Кабінетом Міністрів України з березня 2020 року, та з метою забезпечення доступу позивача до правосуддя, дійшов висновку, що строк звернення до адміністративного суду в частині позовних вимог, які стосуються виплати щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік, підлягає поновленню, а заява позивача – задоволенню.

Керуючись ст. ст. 122, 123, 241, 248, 256 Кодексу адміністративного судочинства України,

ухвалив:

1. Заяву Конарева Володимира Миколайовича про поновлення строку звернення до адміністративного суду в частині позовних вимог, які стосуються виплати щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік, – задовольнити.

2. Визнати поважними причини пропуску Конарєвим Володимиром Миколайовичем строку звернення до адміністративного суду з позовом до Управління соціального захисту населення Волноваської районної державної адміністрації про визнання дій протиправними та зобов'язання нарахувати і виплатити недоплачену суму разової грошової допомоги, передбаченої Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», за 2020 рік та поновити цей строк.

3. Ухвала постановлена і підписана суддею 13 червня 2022 року.

4. Ухвала набирає законної сили з моменту постановлення і оскарженню не підлягає.

Суддя

Т.О. Кравченко

ЗГІДНО З
ОРИГІНАЛОМ

13.06.2022
Суддя
Т.О. Кравченко

*306*5271857*1*2*